

Mariehønen

Skoleblad for Mariendal Friskole

Nr. 66

Januar 2004

8. årg.

På skitur med skolen

LEDER

Vi er stadig først på året, men skolen emmer alligevel af strukturplaner, værdi debatter og gode initiativer fra bestyrelsen. B1 og B2 kan snart se frem til, at fremlægge årets projekt. Ude i den nærmeste horisont nærmer sig også en fastelavnsfest og en emneuge.

Lærergruppen og bestyrelsen holdt møde mandag d. 27/1, hvor de diskuterede det værdigrundlag skolen hviler og skal hvile på. Redaktionen var ikke selv præsenteret, men efter forlydende var det det en god og givende debat.

I weekenden 31/1 er der forældrerengøring ved Krummer og Røde B1. Det ville være dejligt hvis der mødte rigtig mange op, gav den en skalle og hyggede med lidt god mad. På mange måder er det fælles ansvar en af skolens hjørnesten, det der gør Mariendal til vores skole (jævnfør værdidebatten).

Endnu engang har vi fået et indlæg fra Jørn Helder. Denne gang er det en kritisk behandling af Kaj Munk, som Jørn har beskæftiget sig med gennem et utal af år. Det kunne være spændende, hvis der er nogen der i næste nummer, har en kommentar til indlægget. Men læs det Jørn har skrevet, det er bestemt ikke uinteressant.

Mariendal har fået en god start på året. De der ikke kan vente på sneen, kan glæde sig til den årlige skitur, som går til Tjekkiet. Vi andre må nøjes med frostklare dage.

Mariendal Friskole   Tlf: 33 22 72 20
Stenosgade 4C   Fax: 33 24 80 28
1616 København V

Hjemmeside: www.mariendalfriskole.dk
Email: kontoret.101185@skolekom.dk

Mariehønen: mariendal@groupcare.dk

Nyt fra kontoret

Godt nytår til alle. Og et ønske herfra om et godt og heldigt 2004 for Mariendal Friskole.

Skolen har som alle andre taget hul på 2004. Tilsyneladende med godt mod. Aktivitetsniveauet er højt rundt omkring, både når det drejer sig om mere strategiske ting og sager og om den praktiske hverdag.

Værdier

Værdidebatten kører videre i en god progression, og bestyrelsen og skolens medarbejdere skal den 26. januar have det årlige møde, hvor dagsordenen udelukkende er optaget af værdier. Herefter er det tanken, at såvel eleverne som den øvrige forældregruppe omkring skolen skal inddrages mere formelt i arbejdet – som jeg i øvrigt også nævnte på generalforsamlingen, hvor den foreløbige køreplan blev præsenteret.

Projektuge

B2 er i fuld gang med deres projektopgave, der i år handler om Det sunde liv. Temaet bliver angrebet fra mange forskellige synsvinkler, og hele sundhedsbegrebet sættes til debat. Pt. bliver klassen præsenteret for forskellige foredragsholdere – både interne og ”eksterne”, og emnerne har bl.a. dækket psykiatri, madvarer, identitet, idræt, medicinens historie etc. alle sammen i et sundhedsperspektiv. Der er lagt op til nogle spændende præsentationer, når B2 torsdag den 29. januar fremlægger deres arbejde.

Fastelavn

Der er også allerede nu grund til at minde om fastelavnsfesten, fredag den 20. februar. Den følger det traditionelle mønster, hvor børnene – når de møder – gør deres udklædninger færdige i klassen, ligesom hver klasse finder på et lille skuespil. Senere vil der være sambaoptog, fremvisning af skuespil og selvfølgelig tøndeslagning. Der vil blive bidt til bolle, kåret kattekonge og kattedronning, spist boller etc. Kort sagt alt er ved det (gode) gamle.

Sundhedspleje

Vores nye sundhedsplejerske, Vibeke Rose-Møller, har allerede bidraget med nyttige informationer om sundhed og trivsel på skolen.

Hun har bl.a. henledt opmærksomheden på børnesår, impetigo – følgende som vi faktisk har haft på skolen. Oplysninger er hentet fra EPI-Nyt, som Statens Serum Institut er ansvarlig for og stammer fra uge 49 i 2003.

Artiklen fortæller indledningsvis summarisk om børnesår, hvorefter der følger en masse gode profylaktiske råd.

Børnesår er en meget smitsom hudinfektion, som skyldes stafylokokker eller streptokokker. Bakterierne overføres fra væskende sår, så længe der er skorper. Smitte kan ske ved direkte kontakt med sår eller ved indirekte kontakt fx via hænderne, hvor bakterierne kan overføres til andre steder på kroppen, til genstande eller andre personer.

Nedenfor vil nogle af de mange gode råd til at undgå smitte blive beskrevet. Listen er dog ikke fyldestgørende i forhold til artiklens oprindelige, men er et sammendrag:

- Vask hænder med vand OG sæbe efter at have berørt sår
- Alle skal bruge eget håndklæde. Håndklæder skal skiftes hver dag

På skolen handler det generelt om:

- at børnene må komme, hvis sårene ikke er meget udbredte

Anbefalinger der nedsætter bakterietallet i omgivelserne ved større og langvarige udbrud:

- Grundig rengøring med alm. Rengøringsmidler
- Støvsugning af stofbetrukne overflader og eventuel vask eller rensning af tekstiler, hvis disse har været i tæt kontakt med med sår- eller næsesekret
- Rengøring af såkaldte kontaktpunkter fx håndtag, telefoner o.l.

Rengøring

Rengøringsordningen er som bekendt en del af det samlede aftalekompleks, når man har sit barn gående på Mariendal Friskole. Funktionaliteten af ordningen er jo betinget af at alle slutter op om den. Det er desværre ikke længere tilfældet – i praksis. Og Churchills berømte ord fra 2. verdenskrig får ny gyldighed på Mariendal Friskole. Sjældent har så mange haft så få at takke for så meget. Alt for få forældre møder op, hvorfor rengøringsstandarder i al enkelthed ikke er i orden. Og bestyrelse og medarbejdere er i gang med at overveje enten en opstramning af ordningen eller en evt. ny ordning.

Og så blot en reminder: den 31. januar er det så Krummer og Røde B1 forældres tur til at gøre rent!!!

Den 13. marts er det B1's forældre, der skal svinge moppen og gøre rent.

Og mens vi er ved det praktiske, så vil jeg minde om arbejdsweekend den 24. og 25. april, hvor det er Grønne, Frøer og B2, der er sat stævne.

Mange hilsener

Jørn

Mariendal i fremtiden

For godt et år siden havde jeg et indlæg i Mariehønen under overskriften: Nye tanker fra lærerværelset. Artiklen var både en begrundende introduktion til daværende efterårs 4 skemafri forsøgsuger og startskudet til et større pædagogisk udviklingsarbejde med henblik på at undersøge mulighederne for en bedre struktur på skolen. Siden har I ikke hørt meget til projektet. Dette må naturligvis forklares med, at lærerne har brugt deres ressourcer på at manøvrere skolen uskadt gennem den langvarige krise med tidligere leder Kristian Massey Møller og søgningen efter ny leder. I den periode var tiden ikke til nytænkning.

Men her er vi til gengæld lige nu, klar til nytænkning. Med en ny, velfungerende leder ved roret efter et halvt års indkøringsperiode og en homogen lærergruppe med mod på at genoptage det pædagogiske udviklingsarbejde tager vi atter fat på struktur-tænkningen.

Elevernes kasseformede hverdag

På mange måder er vi en traditionelt struktureret skole. Eleverne går i en bestemt klasse med en bestemt klasselærer, har et fast skema med 45 minutters lektioner, en klokke, der afbryder midt i en sætning, lærere, der går og kommer på klokkeslag og på en og samme dag kræver voldsomme tankespring fra novelleanalyse til enzymatiske biokemiske processer til kolbøtter i shorts til tysk grammatik - som I selv kender det fra jeres egen skoletid. Sådanne rammer kan virke som en hæmsko i planlægningen af f.eks. større, tværfaglige projekter eller faglige fordybelsesuger.

Elevernes sammenhængende hverdag

På den anden side består en klasse af flere klassetrin, hvilket er ret utraditionelt. Hvert år sammensættes klasserne forskelligt under nøje hensyntagen til faglige, sociale, samarbejds-mæssige og andre personlige kompetancer og gruppe-kompetancer. Desuden er lærergruppen ikke ret stor, men meget samarbejdsindstillet, hvilket resulterer i, at alle klasser jævnlige indgår i samarbejde med andre klasser, og gennemfører projekter på tværs af faggrænserne; skemaerne følges ikke slavisk, lærerne bytter timer og vikarierer for hinanden efter behov - uden at lade sig hæmme af de strukturelle rammer.

Store og små klasser

Traditionelt har klassekvotienter på Mariendal ikke været større end 18 elever. Dengang skrev vi 12 ind på hver årgang. Børnehave-, 1. og 2. klasse blev til to springerklasser, 3.-5. Klasse blev til Frøer og Krummer. Det giver 18 elever i hver gruppe. Fra skolestart til 6. klasse oplevede vi et mindre frafald, bl.a. fordi børnefamilier flyttede fra Vesterbro, hvilket betød, at vi kunne samle to klassetrin i B1 og i B2 uden at overstige den ønskede kvotient på 18. Nu er tiden løbet fra os, situationen har ændret sig. Vi oplever ikke et stort frafald i løbet af de første skoleår, hvorfor B1 og B2 bliver større end sædvanligt. Det kan forklares med, at vi af økonomiske årsager har hævet skolens samlede elevtal fra 105-107 til 111-115, og at børnefamilier ikke længere er så tilbøjelige til at forlade Vesterbro. På den måde får vi en flaskehals i overgangen fra 5. til 6. klasse, hvor vi går fra 1½ årgang i Krummerne til to årgange i B1. Spørgsmålet er så, om de større klasser i overbygningen er problematiske, eller om de er ønskelige? Det er bl.a. flaskehalsproblemet, der har sat emnet ”ny struktur” på dagsordenen i bestyrelsen. Dog skal det nævnes, at lærerne længe har tænkt på og diskuteret strukturændringer begrundet i pædagogiske overvejelser.

Mange spørgsmål

De fire forsøgsuger i efteråret ’92 gav ikke mange svar, men rejste derimod mange nye spørgsmål. Der viste sig spændende muligheder, den skemafri struktur inviterede automatisk til samarbejde, skolen summede i disse uger af engagement og nytænkning, men også af misforståelser og organisatorisk bøv, som muligvis kan tilskrives begyndervanskeligheder og utilstrækkelig forberedelse.

At forsøgsugerne rejste spørgsmål uden at give svar, er i sig selv intet problem. Hvis vi skal ændre skolens nuværende struktur, skal al tvivl undersøges, alle spørgsmål skal besvares, før vi kan føle os overbeviste om, at det gode, vi allerede har, kan blive til noget endnu bedre.

Lærerne og bestyrelsen vil nu begynde at lede efter svar. Sammen laver vi en plan for fortsættelsen af arbejdet med ny struktur. Denne plan kan indbefatte foredragsholdere, skolebesøg, læsning af pædagogiske udviklingsrapporter og flere småforsøg med lærersamarbejdet. Under alle omstændigheder vil hele forældregruppen løbende holdes informeret, og når tiden findes passende, vil alle naturligvis inviteres til at involvere sig mere direkte. Vi overvejer at lave et temanummer af Mariehønen som optakt til et storforældremøde i løbet af foråret/forsommeren. Om dette løfte holdes afhænger af, om vi har nok at byde på. Ellers må det blive næste år. Et ordentligt forældremøde fordrer et

vægtigt og velforberedt indhold, hvis det skal føre til et seriøst engagement.

Skal de rammer så ændres eller hva?

Denne artikel er først og fremmest skrevet for at berolige bekymrede og/eller forvirrede forældre, som har hørt rygter om, at bestyrelse og lærergruppe arbejder på strukturændringer. Det gør vi altså ganske rigtigt, men vi befinder os i den allertidligste, undersøgende fase. Dernæst vil jeg gerne besvare de første spørgsmål, som automatisk vil formuleres blandt forældre:

Skal vi overhovedet ændre vores rammer, og kan rammerne ændres uden samtidigt at ændre alt det, vi er allerbedst til? Og narrer vi ikke alle de forældre, der har valgt vores skole netop på det grundlag, vi hidtil har defineret os på?

Hertil lyder svarene: For det første ændrer vi ikke rammerne, hvis ikke et overvejende flertal tror på, at det er det rigtige. For det andet opfatter vi det ikke som nogen fiasko, hvis vi ender med at kuldaste projektet. Et udviklingsarbejde i denne stil sætter fokus på sammenhængen mellem struktur og pædagogik, men samtidigt rettes blikket mod vores egen undervisning og vores syn på faglighed og samarbejde. Hermed skabes en fælles bevidsthed i personalegruppen (der jo altid er mere eller mindre ny), eventuelle uenigheder eller mangler kommer frem i lyset, og vi undgår måske at hænge fast i en selvforståelse og et billede af skolen, som tiden for længst har overhalet.

Måske finder vi frem til de perfekte nye rammer til netop vores lille skole. Måske bruger vi en hel masse tid på ikke at ændre noget som helst. Måske ender det bare med, at vi perfektionerer den struktur, vi allerede kender.

På bestyrelsens og lærernes vegne
Anders

(Interesserede kan læse artiklen Nye tanker fra lærerværelset på skolens hjemmeside. Artiklen beskriver, hvilke tanker og ideer, der ligger bag ønsket om at ændre den nuværende struktur).

Bestyrelsens Hjørne

Fortælling om bestyrelsesarbejdet på en ny måde

Vi vil gerne have at Mariehønenes læsere løbende orienteres om hvad bestyrelsen arbejder med. En måde at gøre dette på kunne være, som har været praksis hidtil, at trykke referaterne fra bestyrelsesmøderne. Men, for det første, er referater ret kedelige at læse. (De er også kedelige at skrive, men det er en anden sag.) For det andet skal et referat godkendes før det kan trykkes. Dels tager dette tid, og dels betyder det at referatet er forældet når det endelig trykkes. Og hvem gider læse gamle nyheder?

For at imødekomme ambitionen om at levere nyheder mens de er friske, og samtidig servere dem på en mindre kedelig form end som et referat, har vi derfor, og første gang i dette nummer, oprettet ”Bestyrelsens Hjørne”. Her vil emner som har været drøftet på et bestyrelsesmøde, og som vi tror er interessante for andre, blive taget op og beskrevet på underholdende vis. For yderligere at skabe variation, vil artiklerne til ”Bestyrelsens Hjørne” blive skrevet af forskellige forfattere. Det er selvfølgelig også håbet at nogle af artiklerne vil være debatskabende.

For god ordens skyld skal det nævnes at godkendte referater fra bestyrelsesmøderne forsat kan læses i deres helhed på skolens website.

Jeg har fået fornøjelsen af at skrive åbningsartiklen til ”Bestyrelsens Hjørne”. Artiklen omhandler emner drøftet på det seneste bestyrelsesmøde, der fandt sted 14. januar 2004.

Funktionsbeskrivelser

Bestyrelsen har seks faste udvalg. Udvalgene har ansvaret for så forskellige opgaver som økonomi og administration; kontakt til personalet; opfølgning på restancer; skolens vedligehold; IT/Web; og Mariehønen.

Gennem årene har vi været heldige på den måde at mange forældre har holdt godt fast i disse udvalg i lange perioder. Det har givet en god kontinuitet og gode resultater. Men det har også medført en sårbarhed. For når disse forældre forlod udvalgene, for eksempel som følge af at deres børn forlod skolen, forsvandt den oparbejdede viden ofte også. Dette har medført at det kan være unødigt svært for nye forældre at overtage arbejdet i udvalgene. Hvad laver man for eksempel egentlig i vedligeholdelsesudvalget? Skal skolen selv sørge for den udvendige renovering af vinduerne? Må man male lokummerne blå? For at sikre en bedre overlevering har vi besluttet at indføre en større skriftlighed i udvalgene, og er begyndt med

begyndelsen: At udarbejde egentlige funktionsbeskrivelser.

Værdidebatten

Skolen gennemgår bestandigt en dynamiske udvikling. Dette skyldes selvfølgelig den generelle udvikling i det omgivende samfund. Men udviklingen præges først og fremmest af skolens brugere: Børn, forældre, og personale. I alle tre grupper findes mennesker der kun har været tilknyttet skolen i relativt kort tid. Og i alle tre grupper er der visioner, strømninger, meninger og ideer, som sætter aftryk.

Vi synes det kunne være spændende og relevant at identificere de værdier, som vi mener, repræsenterer skolen netop nu. Personalegruppen tog under Jørns ledelse hul på denne debat i efteråret. Forældredelen af bestyrelsen fulgte efter i december. Begge hold er i skrivende stund (og efter mange frodige samtaler) hver nået frem til fem bud på de værdier, som de mener gælder for skolen som den ser ud i dag.

26. januar afholdes en fællesaften for personale og bestyrelse, hvor vi vil sammenligne vores bud på værdierne. Måske er vi enige. Måske ikke. Aftenen bliver i hvert fald spændende. Derudover vil vi tale om hvordan værdidebatten bedst kan udbredes så ikke mindst forældrene også inddrages.

Niels

Som omtalt i sidste nummer af Mariehønen, valgte Niels efter to år at forlade formandsstolen til fordel for posten som kasserer. Dette skete ikke på efterårets generalforsamling, men derimod først på det efterfølgende bestyrelsesmøde. Og derfor fik vi ikke under generalforsamlingen mulighed for at sige tak til Niels for det solide arbejde, som han har udført. Det er der nu rådet bod på. Niels har på vegne af skolen fået tre flasker god rødvin, som han sikkert let kan finde en passende lejlighed til at nyde.

Thomas

Krummer i 2. Verdenskrig

Krummerne beskæftiger sig i denne tid med 2. Verdenskrig. Det har været et længe ventet emne for børnene, for på en eller anden måde har krigen, som jo ligger lige så langt væk i deres forestillingsverden, som 1. verdenskrig gør i os andres, en stor fascinationskraft hos dem. Børnene er meget "sultne" på emnet, og har en regn af spørgsmål.

Måske er det forestillingen om den ultimative katastrofe, forundringen over at mennesker kan behandle hinanden så frygteligt, at voksne mennesker og livssyn kan være så forkvaklede, som nazismen giver udtryk for.

Efter snart 60 år med fred i Danmark, er tanken om Danmark besat også næsten ufattelig. Soldater på Rådhuspladsen! Politiet der bliver arresteret! Danske jøder der må flygte i ly af mørket til Sverige! Ørene vokser på børnene, når der bliver fortalt.

Jørns indlæg om Kaj Munk er en fin start raket til dette emne. Det er en smule svært at læse, men gør det alligevel og diskuter Kaj Munks historie med dine børn.

De skal nok være interesseret!

René.

Kaj Munk (1898-1944)

Præst og digter. Debuterede 1928 med skuespillet om kong Herodes, En idealist, der i første omgang (genopført 1938) faldt på Det kgl. Teater p.g.a. mangelfuld iscenesættelse.

Derefter opførtes på Betty Nansen-Teatret I brændingen (1929, opført 1937) og især Ordet (1932, filmatiseret af Carl Dreyer 1954), der blev hans første succes.

På Det kgl. Teater opførtes folkekomedien om Henrik VIII Cant (1931), det bibelske drama De udvalgte (1933), Kærlighed (1935), og dramaet om Grundtvig Egelykke (1940).

På Folketeatret Sejren (1936) og skuespillet om de tyske jødeforfølgelser Han sidder ved smeltedigelen (1938). Inspireret af Oehlenschläger, Schiller og Shakespeare blev Munk en af forrige århundredes mest originale danske dramatikere, med sans for teatrets virkemidler og den store, retoriske stil. Skrev flere essays, rejseskildringer og noveller – bl.a. Vedersø-Jerusalem retur (1934), Himmel og jord (1938).

Ved sin polemiske journalistik og sin skepsis m.h.t. demokratiet og sin beundring for historiens og samtidens stærke politiske skikkelser havde Munk i 1930'erne imidlertid også været en omstridt skikkelse. Under besættelsen talte han dristigt imod tyskerne og samarbejdspolitikere i taler, prædikener (bl.a. Ved Babylons floder (1941), Med ordets sværd (1942), Tre prædikener (1943)) og digte (bl.a. i digtsamlingen Sværg det, drenge (1941), Det unge Nord (1942), Den skæbne ej til os (1943)). Leverede med Niels Ebbesen (1942) et nationalt besættelsesdrama og i enakteren Før Cannae (1943) gik han imod misbruget af den rå overmagt. Munk blev skudt af en tysk terrorgruppe d.4. januar 1944 i en plantage uden for Silkeborg. Erindringer, Foråret så sagte kommer (1942).

Kaj Munk

på den ene side - og på den anden!

Af Jørn Helder

At Kaj Munk lever lyder som et paradoks. Han blev jo myrdet af tyskerne natten mellem den 4. og 5. januar 1944 i Hørbylunde Bakker.

Ikke desto mindre er der siden hans død kommet en lind strøm af bøger, der stort set uden undtagelse forsøger at holde myten Kaj Munk i live. Senest er udkommet en bog af Munk selv, Ordet II.

Målet med denne artikel er i al beskedenhed at forsøge på at nuancere billedet af Kaj Munk ved at fremhæve nogle af de sider hos og udtalelser fra Kaj Munk, der normalt forties i Munk-litteraturen. Dette betyder, at også denne artikel af nogle vil kunne opfattes som unuanceret, men målet er at nuancere det samlede billede af Kaj Munk. Citaterne er ikke håndplukket fra Munks produktion og er ikke hevet frem for at kaste smuds på hans minde. De er nævnt for også at vise den side af Munk, der altid forties for ikke at spolere myten og for at vise, at selv om Munk på et plan tog afstand fra nazismens håndlangere, dyrkede han uforbeholdent eneren og dennes ret i en periode, hvor et forsvar for de vaklende demokratier havde været ulige mere sympatisk og nødvendigt.

Og netop dette centrale tema tager en artikel af Rolf Dorsets *"Digter-præsten"* op (in Raun Iversen et al. *"Kaj Munk. Dansk rebel og international inspirator"*), når han som afslutning på sin artikel om vores egen tid i relation til Munks aktualitet i dag skriver:

"Fremskridtstroen er anfægtet, demokratiet er i åbenlys krise, nationalismen bliver atter sig selv bevidst. og opfattelsen af, at den enkeltes ansvar ikke kan erstattes af kollektivets, har overtoner, som ekko' er af det heroiske livssyn. / I intet andet dansk forfatterskab fra dette århundrede er disse holdninger spillet ud med større styrke, klarhed og intensitet end i Kaj Munks drama tik: Så mon ikke, det er kort før, at Dagen er inde?"

Netop vor postmoderne tids paralleller til tidligere tiders grobund for antidemokratisme og herodyrkelse gør det muligt at aktualisere Munk og gøre ham relevant som en aktiv advarsel mod personer, der i dag indtager de samme holdninger og advokerer de samme synspunkter, som Munk gjorde det i sin tid. Parallellerne er mange bl. a. derangede grupper, der bl.a. søger identitet i forfølgelsen af andre etniske grupper etc.

Men Munks aktualitet kræver, at også nedenstående synspunkter inkorporeres i det samlede billede af ham: Ensidigheden har været et kendetegn for stort

set hele Munk-kritikken, der i sine forsøg på at forklare manden og hans tankeverden som regel har koncentreret sig om enkelte sider hos ham, fx det religiøse og ud fra det har forsøgt at give en helhedsforklaring af det munkske univers. En sådan læsning overser - mere eller mindre bevidst - forfatterskabets indplacering i en samfundsmæssig sammenhæng. En indplacering der er nødvendig for at vurdere produktionen i sin helhed. Kunstneren deltager som alle andre i et socialt fællesskab og er dermed underlagt de samme krav om ansvarlighed over for helheden som alle andre - derfor må han bedømmes i sit sociale regi.

Det gælder også for Kaj Munk, hvis hele forfatterskab former sig som et opgør med demokratiet og en hyldest til overmennesket og diktaturet - måske (?) med undtagelse af de allersidste ting, han producerede. Eksemplerne på disse påstande er legio gennem hele forfatterskabet - strækkende sig fra *"Pilatus"* (1917), der af Munk selv er betegnet som hans første *"skuespil bortset fra et par forsøg, hvoraf lidet huskes og intet er bevaret"*, til hans sidste drama *"Før Cannae"*, der af Munks "husbiograf" Niels Nøjgaard, som bl.a. i sin bog *"Kaj Munk og diktatorerne"* havde forsøgt at afproblematisere Kaj Munks diktatorbegejstring, hvor dette forekom ham plausibelt, får følgende ord med på vejen:

"Man har ment, at den dramatiske scene, som udkom kort før Kaj Munks død under titlen "Før Cannae" skal opfattes som et brud med diktaturet og en tilslutning til demokratiet. Det er urigtigt."

I *"Operationen"* (1920), der er Munks første egentlige diktatordrama, hedder det eksempelvis som afslutning:

"En stat kan kun bestå ved samvirken af tre faktorer: Guds nåde, een mands vilje og de manges pligt troskab".

I de følgende dramaer optræder overmennesker - de personificerede afvisninger af demokratiet - som Marchanel i *"Fugl Fønix"* (1926), Herodes i *"En Idealist"* (1928), Cromwell i *"Cant"* (1931), kansleren i *"Sejren"* (1936) osv. osv.

Også i sin journalistik demonstrerer Kaj Munk sin antidemokratisme og beundring for diktaturet. Eksemplerne er også her legio, men speciel interesse påkalder artikelsamlingen *"Vedersø - Jerusalem retur"* sig i denne sammenhæng ligesom den berygtede Ollerup-tale fra den 28. juli 1940!

I 1934 foretog Kaj Munk en rejse til det hellige land. Det synlige resultat af denne tur var en række rejsebrevne, der efter hjemkomsten blev samlet i

bogen *"Vedersø-Jerusalem retur"*. Alle artiklerne i bogen havde med en enkelt undtagelse været publiceret før, idet de var sendt hjem til Jyllands Posten. Denne rejse blev en ekskurs i de totalitære styrers fremtrædelsesformer, hvilket også hovedparten af artiklerne vidner om. Hitler havde som bekendt i 1933 overtaget magten i Tyskland, og efter at have vaklet lidt i sit forhold til denne tyske pendant til Mussolini ender Munk med i bogen at hylde Hitler i lige så passionerede vendinger, som han anvender i forbindelse med Italiens diktator, samtidig med at han gør op med demokratiet i temmelig rabiante vendinger.

Her skal kun citeres i uddrag fra bogen, men interesserede læsere kan jo selv begive sig i kast med de altid fortiede også i pressen -skyggesider hos Kaj Munk, der fremtræder nok så tydelige i denne bog.

Om teaterforholdene i det nazistiske Tyskland skriver Munk fx:

"Den lille Goebbels har da også taget den (c: tanken om gratis teater, JH) på sine spinkle, stærke skuldre og er i færd med sejrrikt at løse den, hvilket naturligvis ikke - så lidt som så meget andet - vil afholde folk i Nordens Athen, der må betale 8 kroner for en billet i deres millionstøttede statsteater, fra at fremture i at kalde ham og hans fæller barbarer".

Kaj Munk

I artiklen *"Gennem Hitlers Tyskland"*, der af nogle Munk-forskere er blevet opfattet som dokumentation for, at Munks begejstring for Hitler ikke var specielt overvældende på grund af Munks kritik af de økonomiske strukturer i Tyskland, hedder det umiddelbart efter Munks kritik af prisniveauet i landet:

"Men enhed og orden er der i riget. Og tænk så på, hvad der var, da Hitler kom til. Åh ja og ja vist. Der er enhed og orden. Og koncentrationslejre. Og folk i landflygtighed. Og afskedigelser og arrestationer. Nu vel, sligt må til. Det er dog alt sammen bedre end snigmord og gadekampe som fast institution og det evige, golde, besmudsede kævleri. Ja, det er bedre.

Men ikke godt, ikke ganske godt i betragtning af, at det er en gud, der har taget kommandoen."

Denne magt = ret opfattelse findes utallige steder i Munks forfatterskab: tænk blot på *"En Idealist"*, hvor Munk har fordrejet Kierkegaards *"Hjertets renhed er at ville et"* til at legitimere kong Herodes' fuldstændig hensynsløse fremfærd.

I samlingens næste artikel *"Over Alperne til Venezia"* kritiserer Munk Dolfuss sønder og sammen på bekostning af Hitler. Og i denne forbindelse kan det være ganske interessant at se på en artikel, der ligger uden for *"Vedersø-Jerusalem retur"*, nemlig *"Giv agt! Nu gælder det"* fra 1938.

Her skriver Munk om Nazitysklands overgreb på Østrig:

"I hele Norden er der efter førerens lille biludflugt ind i hans fødeland opstået hist og her en ny fornemmelse af, at det vist alligevel kun er et tidsspørgsmål, hvornår Tyskland igen lægger hånd på det lille stykke Sønderjylland, vi har fået tilbage. Er der nu megen grund til at se med så sorte briller på situationen? Nej. Man kan ikke drage paralleller mellem det tyske Østrig og det danske Sønderjylland. En indmarch i Sønderjylland ville være en gemen brutalitet mod en blodbeslægtet nabo, bilturen til Østrig var at komme en broder til hjælp".

I samme artikel skriver Munk om Hitler:

"Man må have respekt, ja, og hengivenhed for den Hitler, der sparede et europæisk land for Spaniens modbydelige, til himlen råbende skæbne./../Men Hitler har jo et par fejl. Også kun et par stykker; men de kan være graverende nok. Den ene er, at han ikke lever evig, den anden, at han ikke er almægtig i Tyskland".

Tilbage til *"Vedersø-Jerusalem retur"*. I samlingens sidste artikel, *"Danmark"* potenseres Munks afsky for demokratiet og parlamentarismen nærmest til en orgiastisk afvisning:

"For Hitler var dette væmmelse. Han så, hvor de løj, disse folkeforsnakkere, løj for sig selv og løj for andre. Var der nogen, der tænkte på at give afkald på erstatningerne? at lave Versailles om? at bortskænke en Pfennig af deres rettigheder eller af, hvad de havde gennemtvunget eller gennemlistet anerkendt som deres rettigheder? De sagde: "Brug voldgift", men mente vist, når det kom til stykket: "Brug vold og gift". Levede disse herrer demokrater i folkelig fattigdom? Gjorde ikke selve det, at de blev valgt, dem prompte til en overklasse? Og hvilke midler brugte de for at skaf-fe sig stemmeflertallets pladser

i solen? Valgflæsk i tons, tilsvining af hinanden - en mødding af løgn og løfter".

I stedet for denne mødding foreslår Munk:

"For mange retsindige mennesker er diktaturets sejrsgang over jorden i de sidste år opfyldelse af umulige håb. Parlamentarismens frihed med dens ret til offentlig at overtisse hinanden slipper vi gerne".

Hjemvendt fra sin rejse fortsatte Munk med at advokere sine antiparlamentariske synspunkter i artikler, samtidig med at han i stadig tilbagevendende udsagn hyldede både Mussolini og Hitler. Således skriver han i artiklen *"Det kristenfejdske Tyskland"*:

"Lad mig for ikke at misforstås bekende følgende: Ingen dansk kan ære Hitlers dåd mere end jeg. Grænseløst beundrer jeg, at der har været en mand muligt midt i parlamentarismens dirtrack i fortvivlelsens dal efter nederlaget at få kørt vognen op ad bjerget igen. Et knust folk, et folk på vej til selvfortæren og råd. Den, har han enet og helet, har han frigjort og skænket troen på sig selv. At han har måttet bruge midler, der kan, kritiseres af småfolk, som aldrig selv har prøvet at have fingrene i klemme, var en nødvendighed; At jøder (jeg siger ikke jøderne) havde tilsmudsket sig en rolle i Tyskland under opløsningen, der gør det vanskeligt for udenforstående at snakke med i, hvad der sker dem nu, er tænkeligt; de kan i emsighed for at plyndre grenen have bøjet den så dybt, at den måtte svirpe dem stygt i ansigtet, nar den engang slog tilbage. Og vi ved jo også nok, at når man driver jagt på aber i junglen, fordi de raserer plantagerne, skyder man ned for fode af dem, enten de har været med til rasingen eller ej".

Til slut skal blot citeres fra den ovenfor omtalte Ollerup-tale, der blev holdt den 28. juli 1940 - altså tre måneder efter at tyskerne havde besat Danmark:

"Det er uundgåeligt i dag at nævne Hitlers navn. Der er ingen tvivl om, at han er en af verdenshistoriens største skikkelser. Det Tyskland, vi ser i dag, er hans værk, og han har gjort det ved ånd, ved det levende ord. - Hitlers hemmelighed er troen - han er en religiøs skikkelse. Det er ikke logik eller beregnende klogskab. De andre stormagter har deres ukendte soldat i en grav i jorden, men dem har Tyskland ikke. fulgt - nej, for Tyskland har sin ukendte soldat levende hos sig og over sig. Der tales om; at demokratiet vil overleve denne krise, men jeg siger, at demokratiet ligger på lit de parade. Det gør mig ikke ondt, for jeg har ikke haft børn med demokratiet. Jeg sørger derimod grænseløst over den måde, det er sket på. Jeg har i mit skuespil "Sejren" skrevet den replik: "Sejren retfærdiggør alt". Jeg er kommen til at opleve det ord lidt hårdere, end jeg havde drømt om".

INVITATION TIL FASTELAVN

fredag d. 20. februar

kl. 8.15 - ca 11.00

Dagens program

- 8.15 Mødetid i klasserne, hvor udklædninger gøres færdige, og hver klasse finder på et lille skuespil
- 9.15 I salen:
Samba-indmarch
Opvisning af klasse-skuespillene
Slå katten af tønden
- Ca. 10 Pause
- 10.30 Bide til bolle
Kåring af kattedronning- og dronning samt gode udklædninger i hver klasse
Mexikansk fastelavn (med bind for øjnene)
Fastelavnsboller og varm kakao til alle
- Ca. 11 Frikvarter
B1 og B2 har fri
- 11.30 Spisning i klasserne
- 12.30 Fritidsordningen åbner

Januar	
To 1	
Fr 2	
Lø 3	
Sø 4	
Ma 5	Skolestart
Ti 6	
On 7	
To 8	
Fr 9	
Lø 10	
Sø 11	
Ma 12	
Ti 13	
On 14	
To 15	
Fr 16	
Lø 17	
Sø 18	
Ma 19	
Ti 20	
On 21	
To 22	
Fr 23	
Lø 24	
Sø 25	
Ma 26	Deadline Mariehønen
Ti 27	Redaktionsmøde Mariehønen
On 28	
To 29	B2 fremlægger projekter
Fr 30	
Lø 31	Rengøring-Krummer + Røde B1 ¹

Februar	
Sø 1	
Ma 2	
Ti 3	
On 4	
To 5	
Fr 6	
Lø 7	Vinterferie ²
Sø 8	
Ma 9	
Ti 10	
On 11	
To 12	
Fr 13	
Lø 14	
Sø 15	
Ma 16	Skolestart
Ti 17	
On 18	
To 19	
Fr 20	Fastelavn - alle møder 8.15
Lø 21	Deadline Mariehønen
Sø 22	
Ma 23	
Ti 24	
On 25	Redaktionsmøde Mariehønen
To 26	
Fr 27	
Lø 28	
Sø 29	

Marts	
Ma 1	
Ti 2	B1 fremlægger projekt
On 3	
To 4	
Fr 5	Blå springeres klassefest
Lø 6	
Sø 7	
Ma 8	
Ti 9	
On 10	
To 11	
Fr 12	
Lø 13	Rengøring- B1 ¹
Sø 14	
Ma 15	Emneuge
Ti 16	Emneuge
On 17	Emneuge
To 18	Emneuge
Fr 19	Emneuge
Lø 20	
Sø 21	
Ma 22	
Ti 23	
On 24	
To 25	Deadline Mariehønen
Fr 26	
Lø 27	
Sø 28	Sommertid begynder
Ma 29	
Ti 30	Redaktionsmøde Mariehønen
On 31	

1. Rengøring forgår fra kl. 9.00 - 13.00 (det er obligatorisk for alle at stille med en forældre pr. barn)
2. 'Fritidsordningen har åben for tilmeldte børn, der skal dog min. være 6 tilmeldte pr. 31. jan. (som er sidste frist for tilmelding)